

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: F. A. Bodenheimer, J. B. H. Coenen, D. de Jongh Wz.,
A. C. A. Plasschaert, C. E. van der Stok, Th. F. Vreede.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Een teeken des tijds.

Aan den heer A. S. C. Stoop.

Uw waardigheid, waarde heer, is voor mij geen object van bange zorg. Wij kennen elkaar te weinig dan dat uw daden en ervaringen mij ter wille van uw persoon verheugen of bedroeven kunnen. Maar toch, ik stel belang in uw optreden, omdat er tot op zekere hoogte uit te leeren is welke geest er heerscht in het Delftsche corps van deze dagen. Men kan een corporatie in menig opzicht beoordeelen naar de mannen die zij aan haar spits stelt, naar de woorden en daden die zij van die mannen goedkeurt, afkeurt, verhindert of duldt. Ik meen dat een uwer laatste daden uit dit oogpunt belangrijk is, en veroorloof mij daarom de volgende opmerkingen naar aanleiding daarvan.

Er is door u op een societeitsvergadering voorgesteld „Het Volk” van de leestafel te verwijderen, omdat naar uwe meening „Het Volk” een schendblad is.

Het verwonderde mij eenigermate toen ik dit vertellen hoorde, en, van een anderen kant verwonderde het me niets. Het verwonderde me wel, omdat men mij verzekerd had dat gij niet dom waart. Niet, omdat uw lofrede op de neutraliteit bij de laatste diësviering mij op dergelijke toeren had voorbereid.

Dit wil ik even toelichten.

Het schendblad in kwestie, nietwaar, is het orgaan van de sociaal-democratische partij. Die partij, gij zoudt dat kunnen weten, krijgt gaandeweg wat in de melk te brokkelen. En wie niet steke-blind is begrijpt dat dit verschijnsel iets beteekent, al ziet hij niet duidelijk wat het beteekent. Voor dien niet-steke-blinde is dan ook belangrijk hoe die partij zich uit. Men kan dit het best uit haar eigen orgaan vernemen. Wie dit orgaan nu wren wil van de leestafel eener studenten-societeit, wekt de verdenking dat hem van de beteekenis der sociaal-democratie alles ontgaat — en dat hij dus in onzen tijd leeft met het begrip en het sentiment van een middeleeuwer. En mij was gezegd dat gij niet dom waart.

Gij moogt het land aan schelden en schenden hebben, en gij kunt te onzaliger uur door de taal van „Het Volk” geërgerd zijn. Maar, waarde heer, ons — mij en mijn geestverwanten — verbittert gestadig de deftig-beleedigende taal van de groote beursbladen, het giftige mépris van „Handelsblad” en „Rotterdammer” voor de socialistische beweging en haar figuren; ons grieft telkens de sluwe smaadtaktiek der clericale burger-bladen, als „Standaard” en „Centrum”. Niettemin blijven wij die bladen voor belangrijk houden, en zouden wij ze niet willen missen van een leestafel.

’t Is mogelijk dat dit onderscheid tusschen uw en ons inzicht in verband staat met het feit dat wij ons sterk en nog-sterker-wordend voelen ook tegenover de felste en vuilste aanvallen onzer tegenpartij — en dat u het spijtige gevoel van komende machteloosheid niet vreemd zijn kan.

Uw diës-rede, zei ik, had mij zulke dingen als dit voorstel doen verwachten. Toen gij de neutraliteit aan het aanprijzen waart, heb ik geen oogenblik aan uw goede bedoeling getwijfeld, maar evenmin aan uw zelfbedrog. Die zin voor neutraliteit, voor onzijdige veelzijdigheid en

veelzijdige onzijdigheid, bij u en uw soortgenooten — met respect, waarde heer, ik ken dien. Die is weinig anders dan onverschilligheid, dan afwezigheid van krachtigen drang om zich een standpunt te kiezen. Wie maar ééns diep aangegrepen is door ’tleed van deze wereld, en iets gevoeld heeft van de grootheid der klassenworsteling die in deze tijden zich ontwikkelt — praat niet van neutraliteit. Hij weet: tegenover smart en onrecht bestaat geen neutraliteit — wie die niet bestrijdt, onderhoudt ze mede. Hij kent de neutraliteit als een bedriegelijke waan van den — ja hier doet het dit oude woord — bourgeois-satisfait. Uw preek over de neutraliteit bereidde mij dus voor op ’t zien van anti-socialistische stappen. Gij hebt er nu reeds een gedaan — en wat voor een! C’est le premier pas, qui coûte uw waardigheid in veler oogen!

Maar ik herhaal: uw waardigheid behoeft mij geen zorg te baren. Of gij haar schaden wilt door soortgelijke evolutiën — ons deert het niet, en ook „Het Volk” kan er tegen. Maar toch, verheugen doet het ons eigenlijk niet, dat de jonge bourgeoisie waar ze nog eens bij uitzondering agressief tegen het socialisme optreedt, zoo weinig intelligentie en adel aan den dag legt. Wij zagen liever dat de jonge generatie der burgerij ons, behoudens enkele bondgenooten, fiere en wel-toegeruste bestrijders schonk — dan dat ze slechts de belofte draagt van bête en brunt verzet.

J. W. ALBARDA.

Een merkwaardige daad van onzen president.

Het proletarische sentiment mis ik, dus noch door het gevoel, — aan economie heb ik nimmer gedaan, dus noch door het verstand voel ik mij tot de sociaal-democratie gedrongen. Ik schrijf dit niet om te ijveren voor welke politieke richting ook want zoo iets bezit ik niet. Maar toen ik heden in het Volk een stukje uit Delft afkomstig las, revolteerde ik even, doordat het mogelijk bleek, dat daar nog zulke pietluttige-verwaande-allerbelachelijkste-onbenulligheden kunnen gezegd worden. De sociaal-democratie is nu eenmaal niet te ontkennen, net zoo min als de liberale of anti-revolutionaire. Nu heeft ook de S. D. A. P. haar blad, het Volk. Ben je anti-sociaal-democraat, wat prettig dan om juist dat blad te lezen, al die schenderijen te onthouden en op zijn tijd als wapens er tegen te gebruiken. Of is onze president bang voor onze zieltjes en vindt hij het noodig een index uit te vaardigen? En dan een schendblad! Ik geloof dat er in ons corps altijd zoo’n ding moet zijn, nu ons blad het niet meer is, nu maar het Volk.

Hoogere corpspolitiek zeker. Maar waarom eigenlijk mij nog langer kwaad te maken, de grapjes die jan-en-alleman, zoo nu en dan uithalen, zijn eigenlijk te gek.

Maar ik had zoiets niet verwacht, want ik zag in onzen president nog altijd zoo’n beetje den vlag op den enz.

FRANS BODENHEIM.

Mei-Avond.

Te midden van dit schoone land, dat te bloeien staat, nu de avond komt en de luchten wit-blauw en rose-gulden tusschen de witte bloesems staan, wordt mijn ziel ijl en zacht bewogen als een berkentop, die witgouden in den blauwen hemel staat. Het is zeer stil nu.

Als de enkele vogels die van den zeekant terugkomen en met suisend gewiek, even de stilte verbreken, zoo komen zij weer mijne oude gedachten en verre lieflijke herinneringen.

Zij zijn de geurige luyten die de ziel opvoeren tot die hoogten, waarvanuit het leven in-éenen begrepen wordt.

* * *

Het leven van de menschen in deze tijden is zeer leelijk, het is alsof de schoonheid die achter alle dingen is, en deze een inniger wijding geeft; — gevoeld in de zee wijd uit van de duinen gezien, in een landweg bij maanlicht, in wuivende boomenkruinen tegen onweerslucht, in verlaten buitens, — het is of deze schoonheid, die ook achter vroegere levensstijden geweest moet zijn, nu teruggedrongen is, en niet meer te vinden. Die hoogere eenheid, die de menschheid belichten moet, en die ook vooruit schijnt op den weg waarlangs zij moet gaan, zij is verdwenen.

Door de meesten van onze levensgenooten, wordt dit diepere leven niet gekend, zelfs niet bij hooren verluiden.

De mensch, in wien nog de nagalm hangt, van den zuiveren klank van vroegere eeuwen, hij moet zich wel zeer eenzaam voelen, nu in deze tijden de zang van het leven verdwenen is en ook de stilte niet meer wordt gehoord.

Maar ik zou zoo'n mensch willen raden, nimmer deze zoete melodieën te vergeten en scherp te hooren of er geen klokken een nieuwen levendtijd gaan iuluiden.

Denk nimmer het leven van nu is niet leelijk, want wie eenmaal het orgelen der tijden gehoord heeft, hoe kan hij leven te midden van lieden, die hoorende doof zijn.

Het wachten op dezen komenden praal van het leven in de menschen, is als het zoete verlangen van den jongen mensch, als de liefste komende is, als alle dingen in gulden gloed gaan staan van het komende licht. En als de liefste gekomen is, wat is er dan schitter-witter en lichte-luchter.

Zoo zullen ook de tijden zijn, die zeker moeten komen. Hoe kan zoo'n mensch nog treurig zijn, hoe kan hem de menschheid nog leelijk aandoen, want hij ziet haar niet meer, hij ziet over haar héén.

* * *

Het is nu avond geworden. Ik weet — en dit door ondervinding — dat morgen, de zielestaat die dezen eindenden dag nog gaf niet meer zal zijn. Doch, wat deert dit, als het nu geziene waarachtiger is, als de aanschouwing van morgen en deze slechts is de regenwolk die even den nog immer brandenden zon verduistert.

FR. B.

Het verwijt van den heer J. B. H. Coenen.

Het mij toegestuurde nummer 27 van dit Weekblad bevat een artikel van den heer J. B. H. Coenen, waarin de schrijver, hoewel over 't geheel zich kunnende vereenigen met mijn Minerva-stukken over sexueele moraal en prostitutie, mij „ontzettend onlogisch” vind wegens mijn uitspreken der wenschelijkheid, dat ook mannen over prostitutuées een strenger oordeel velden en zich niet met dergelijke laaggezonden schepsels afgaven. Het „volmaakt ongemotiveerde” en „dus (!) misdadige (!)” van zoo'n verachting zou onmiddellijk uit een door mij zelf gebruikt citaat voortvloeien, waarin van prostitutuées als van „gedegenereerden” gewaagd wordt. Want, roept de schrijver uit, „leert de moderne wetenschap dat zelfs de normale „mensch ontoerekenbaar voor zijn daden is, hoeveel te „meer (!) is dit niet het geval met den abnormalen mensch, „den gedegeneerde”.

Bij dezen uitval van den heer Coenen is vermoedelijk zijn gevoel meer in 't spel geweest, dat zijn verstand; ik kan niet aannemen dat hem anders de dwaasheid ontglipt zou zijn een categorie van personen „minder dan ontoerekenbaar” te noemen. Bestaat er voor den heer Coenen een „minder dan niet”? Erger is 't, dat hij van de ver-

keerde en ongewettigde onderstelling uitgaat, alsof ook ik, evenals hij, „gedegeneerde” en „ontoerekenbaar” als onafscheidelijk samengekoppeld beschouwde. Het is er verre van en onlogischeit mag mij dus niet verwijten. De heer Aletrino, welken de heer Coenen als representant der moderne ontoerekenbaarheidsleer aanhaalt, is in mijn oogen een der grootste warhoofden die ooit op Gods aardbodem hebben rondgemarcheerd en ik kan den heer Coenen niet warm genoeg aanraden, eens het Gidsopstel van professor Heijmans (Jan. 1901) te bestudeeren; op in hoofdzaak voortreffelijke en afdoende wijze wordt daarin de schijnwijsheid van den Amsterdamschen privaat-docent aan de kaak gesteld. Ik zei „in hoofdzaak”, omdat ook prof. Heijmans bijvoorbeeld nog niet beseft, dat vrijheid en bepaaldheid geen onverenigbare tegenstellingen zijn, doch het vrije, als het van geen „ander” afhingende het door niets „vreemds” beïnvloedde, tegelijk het zich-zelbepalende is.

Zoolang mij de heer Coenen het bewijs van de zedelijke ontoerekenbaarheid van fatsoenlijke vrouwen en van prostituées schuldig blijft, behoud ik mij het recht voor, eerbare vrouwen te achten wegens haar kuischheid, maar dan ook lichtekooien te verachten wegens haar liederlijkheid. Geen eer zonder schande en geen achting zonder verachting: buiten elkaar hebben zij geen zin. Die zich voor oogen stelt, hoe'n machtige invloed de publieke lof of blaam in 't bijzonder op meisjes en vrouwen in zedelijk opzicht heeft, hoe de angst voor „schande” of „schandaal” haar wellicht meer dan eenig ander motief voor zedelijke misstappen behoedt, moet wel oordeelen, dat het verlies van maatschappelijke eer geen te zware straf is voor vrouwelijke onkuischheid. Werd het sentimenteele gedrijf, om in het zich prostitueren geen eerloos-makend bedrijf meer te zien, algemeener, dan zou dat even onbillijk voor de eerbare vrouw zijn als op den langen duur noodlottig voor de zedelijkheid. Gelukkig behoeven we ons voorloopig niet bevreesd te maken.

R. VAN DER MEY.

Aan den heer J. B. H. COENEN.

In het jongste nummer van het Stud. Weekblad las ik uw artikel: „Is verachting der prostituée gemotiveerd” en het is naar aanleiding hiervan, dat ik nog enkele punten wensch aan te stippen.

De uiting die de heer Van der Mey uit in zijn stuk tegen mevrouw Jacobs, alsook de citaten, welke hij aanhaalt, geven u aanleiding, aan te nemen, dat de mannelijke geslachtsdrift sterker is dan die der vrouw. Dit nu lijkt mij een questie, die principieel bezwaarlijk, of liever in het geheel niet op te lossen is, want wie of wat waarborgt u, dat bij eene omgekeerde maatschappelijke verhouding van den man tegenover de vrouw niet het omgekeerde het geval zou zijn? In uw stukje: „Uitgestootenen van de maatschappij” juicht u het doel en streven der Vereeniging voor Onderlinge Vrouwenbescherming toe; zelf is u dus blijkbaar van meening, dat er in de verhouding der beide seksen ten opzichte van elkaar evenwicht ontbreekt, en u zult toch ook wel weten, dat de omstandigheden, waaronder men leeft, van grooten invloed zijn op de sexueele begeerte.

Om zich hieromtrent een goed idee te kunnen vormen; zou men mijns inziens een volk in natuurstaat moeten kunnen gadeslaan, edoch bij gebrek aan dezen dienen we ons wel te bepalen bij z.g. „onbeschaafde” volkstammen, of geschiedboeken der verschillende historieschrijvers uit vroeger of later tijd ter hand te nemen. Tacitus vertelt ons van onze voorouders, die bijzonder kuisch waren en eerst laat „de liefde proefden”, Hofdijk vertelt ons in zijn beroemde werk „Ons Voorgeslacht”, hoe overspel bij diezelfde Germanen stond aangeschreven; Fielding vertelt ons in zijn prachtig werk: „De ziel van een Volk” van de groote kuischheid der Burmanen, die duizend jaren bij ons in beschaving ten achter zijn.

Wat overigens de citaten van den heer Van der Mey betreft, een dusdanige principieele questie laat zich daarmee niet uitmaken, we vragen bewijzen en geen uit hun verband gerukte woorden van groote mannen, zooals b.v. Von Kraft-Ebing, die ook beweerd heeft, dat de vrouw „in idealen zin” grooter behoefte aan geslachtsbevrediging heeft.

Verder laat u het voorkomen, alsof hysterie de eenige aanleidende oorzaak is, waarom vrouwen tot prostitutie vervallen. Dr. Aletrino toont ons echter in zijne brochure: „Over eenige oorzaken der prostitutie” duidelijk aan, dat

nijpend broodgebrek bij verreweg de meesten als reden moet worden aangemerkt. Waar u de eersten dus als zieken wenscht beschouwd en behandeld te zien, kan dit voor de andere categorie niet doorgaan. De slechte economische toestanden mogen oorzaak zijn van haar val, het blijft verkeerd. Een dief, die door honger er toe gedreven wordt, te stelen, wordt gestraft, en al zouden we veelal wenschen, dat de rechtbank hem vrijsprak, we kunnen en mogen de straf niet volkomen onrechtvaardig noemen, want hij is tot op zekere hoogte verdiend; zoo ook met de prostituée. Daarom, moge algeheele verachting, en niets dan dat, hier in geen geval op haar plaats zijn, een gevoel van enkel medelijden is even eenzijdig.

Dat het hoog tijd wordt, tegen deze misstanden te ijveren, is boven allen twijfel verheven en zal niemand willen ontkennen. De wijze, waarop dit moet geschieden baart echter nogal moeilijkheid; opheffen van die ongelukkigen uit den pool van jammer en ellende, waarin zij dreigen te verstikken, is zeer zeker een prachtig doel, maar op zichzelf niet genoeg, want dan zullen de gelederen der prostituées weer door andere vrouwen en meisjes worden aangevuld, en hoofdzakelijk mij, althans uit practisch oogpunt, toe, haar, die nog niet zoo diep zijn gezonken, weg te rukken van den rand van den afgrond, waarin zij op het punt staan te vallen. Naast streven naar verbetering der economische toestanden zal een groote plaats in moeten nemen het in zoo ruim mogelijken kring verbreiden van goede, gezonde ideeën omtrent het sexueele vraagstuk. En vooral, wanneer de mannen meer en meer zullen leeren, hun koud, cynisch egoïsme, waar het de vrouw betreft, langzamerhand af te leggen, dan geloof ik ook met reden te mogen hopen op beperking der heerschende onzedelijkheid. En daaraan kunnen wij, op onzen leeftijd, veel doen; het meerendeel van ons heeft zelf, zonder eenige voorlichting of steun den strijd tegen zijne hartstochten moeten strijden; laten wij daarom, zooveel we daartoe in de gelegenheid zijn, die steun en voorlichting verschaffen aan de jongeren, die dat in vele opzichten zoo heel hard noodig hebben.

D. M. G. KOCH.

Laat de wijzers weg!

Gij allen die er over te zeggen hebt, ik zou u willen toeroepen: „Laat de wijzers van de klok afblijven”. Laat hem zooals hij nu is, zonder wijzers. Komen er dan gasten dan kunnen wij altijd tegen hun zeggen dat ze er aan bezig zijn, of zoo iets, en dan zullen ze tenminste ons niet uitlachen en thuis gekomen, zeggen: „In Delft hebben ze een klok waarop je niet kijken kunt”. Want ik voorspel het, als de wijzers er op staan, zal je niet kunnen zien hoe laat het is.

Toen er een jaar geleden gemompeld werd van een klok als cadeau, en er dus kans was dat die klok „mooi” zou worden, dacht ik al wel dat hij dan wel alleen mooi, maar buitengewoon onpractisch zou worden. Wie is dan toch de ontwerper van dat ding. Als je een klok maakt, dan moet je toch je niet zóó door lust naar krullen en tierelantijnen laten verleiden, dat je het doel totaal uit het oog verliest.

Er blijkt hier weer zeer duidelijk dat versiering bijna altijd afbreuk doet aan de nuttigheid.

Nu we hier zelf zoo de dupe van zijn, zult u misschien wel met me mee willen doen en alle versiering in bouwkunst en wat daarmee verwant is, afschaffen. We hebben het nu al eeuwen en nog eens eeuwen met verschrikkelijk veel versiering gedaan, kom, laten we het nu eens zonder probeeren. Ik geloof werkelijk dat we dan heel wat practischer producten zullen krijgen, veel goedkooper, sterker en mooier. Ik hoor al aanstaande bouwkundigen zeggen: „Wat een onzin, wat wordt dat eentonig.” Heusch niet het wordt niet eentonig, maar we zijn zoo erg gewend aan versiering. Alles wat we om ons zien is versierd.

Je kunt het zoo gek niet bedenken, of het is versierd, zelfs kleedingstukken, die bijna niemand ziet, zijn versierd.

Door alle eeuwen heen is er een opvolging van verschillende bouwstijlen geweest, aldoor verdrong de eene de andere, en tegenwoordig nog noemt men nu een wansmaak, wat 20 jaar geleden zeker voor een zeer goeden smaak doorging.

Nu is er weer een richting om alles met flauwe lijnen te maken, weinig bombarie, maar nog nooit is er een stijl

geweest, die alles zoodanig maakte als ons door de wetenschap wordt aangewezen.

Dit toch zou de eenige wijze van bouwen zijn, die te motiveeren is, die beslist het beste, doelmatigste, en dus het mooiste is. Dan zou er geen flauw gezanik meer zijn, van dit mooi, en leelijk dat in meubels, alles maak je zooals het 't beste is.

Het leven wordt daardoor werkelijk niet eentonig. Er valt in de natuur nog genoeg te zeggen „och, hoe mooi” en te twisten over mooi of leelijk, en wanneer we hier over in huis minder kunnen kibbelen, heeft dat misschien op ons de goede invloed dat we eens meer naar buiten zullen gaan, om daar over „mooi” te kunnen praten.

Eentonig wordt het niet.

Dit is in de toekomst dadelijk in te zien. Volgens tegenwoordig veel toegepaste bouwstijl zal men bijvoorbeeld een hoekijzer boven een spiegelruit erg goed doen uitkomen door de klinknagels rood en de balk verder groen te verven. Volgens mijn bouwmethode gebeurt dit niet. Als ik bouw weet ik welke verf op een bepaald materiaal in een bepaald klimaat, het beste bestand is, die breng ik dan aan, en geen andere.

Voor het hout dat aan een ander gedeelte van den gevel zichtbaar zal zijn, zal een andere verf weer beter zijn, zoodat van eentonigheid geen sprake is.

Bovendien zullen de verschillende gevels van elkaar verschillen want de meeste huizen hebben niet hetzelfde doel. Het zal geen voorgeschreven wet meer zijn: „aan den gevel moet men het doel waarvoor het gebouw gebruikt wordt, kennen”, maar het zal van zelf zoo zijn, eenvoudig omdat ik zoo bouw als het volgens de wetenschap het beste is. Er is al heel wat strijd over geweest.

Sommige bouwkundigen zeggen:

Als ik een mooie constructie aanbreng dan mag ik die gerust laten zien, dus ik versier hem.

Andere bedekten hem (voorbeeld de rechte streek van natuursteen boven de ingang van het Palais de Justice te Brussel, waarachter een balkijzer ligt).

Deze hadden natuurlijk geen reden.

Weer anderen zeggen: De bijzondere constructiedeelen geven al genoeg afwisseling maar juist de groote vlakken moeten gebroken worden, die versier ik dus, maar nog nooit is er een richting geweest, die zegt, ik maak het zooals het 't best is, zonder meer. Ik begrijp niet waarom niet.

Versiering heeft toch bijna altijd ten gevolge dat iets leelijk wordt. Kijk maar in een kamer bijvoorbeeld een schoorsteenmantel. Ik laat nog daar of die hier bepaald noodig is, maar wat zie ik, hij is gesteund door kromlijnige consoles terwijl iedereen toch weet dat het 't sterkste is door een driehoek, en verbeeld je er staan vaasjes op met bloempjes er op geschilderd, en er zit geen eens iets in de vaasjes. Dit begrijp ik niet. Op het tafelblad van een schoorsteenmantel zou ik dingen zetten die daar hooren bijv. schoenen om te warmen, of ik maak er een kast van voor b. v. sigaren (zoolang we van dat kwaad nog niet af zijn).

Toch zullen bij afschaffing van versiering de kamers niet eentoonig worden. Een leeszaal zal b.v. lichte kleuren hebben, een kamer die op de zon-kant ligt, andere raamverdeling, donkerder kleuren op de muur, in een kamer waar weinig lawaai moet zijn, dikke vloerkleeden, kortom tal van variaties.

De Keulsche dom, die is niet leelijk.

Dit is ook heel iets anders, want daarbij is het niet de bedoeling geweest hem te versieren.

Men heeft daar honderden personen willen vereeuwigen, en ze daartoe in de verschillende deelen aangebracht. Laat die dus zooals hij is.

.....

Er staan dubbeltjes wijzers op de klok. U ziet wat de versiering heeft te weeg gebracht; dan vind ik een witte wijzerplaat daarbij toch mooier.

Het onderwerp blijkt te uitgebreid om in dit blad er over door te gaan. Het idee is een beetje aangegeven misschien later, een boek! Willen civielen en bouwkundigen mij helpen of bestrijden, ik houd mij aanbevolen.

P. HAVERKAMP BEGEMAN.

Berichten en mededeelingen.

Gekozen tot leden der feestcommissie:

W. E. J. BERG.
 F. H. FENTENER VAN VLISSINGEN.
 C. VAN DER HOEVEN.
 A. R. HULSHOFF.
 J. M. KAKEBEEKE.
 J. H. C. SALBERG.
 B. C. VAN DEN STEENHOVEN.

Twee jongelui buiten hun schuld zonder betrekking geraakt, zoeken een hun passende werkkring liefst in Nederland of Koloniën. Goede getuigen over ijver, vlijt en toewijding aan wis- en natuurkundige vakken verkrijgbaar bij de redactie. Ook op de hoogte van de bourgeois- en schoone bouwkunde.

ADVERTENTIEN.

Tegen 1 September te huur aangeboden:
**eene flinke, net gemeubileerde Voorkamer met
 2 Slaapkamers en Alcoof.**
 zeer geschikt voor 2 Heeren om samen te wonen.
 Adres BINNENWATERSLOOT 28.

Oranje Limonade
 van het Delftsche Scheikundig Laboratorium is steeds
 voorhanden bij

J. J. G. BOERE,
 Telefoonnummer 188. Hypolitusbuurt 2.

H. H. INDOLOGEN.

Voor den meest biedende (minstens halve inkoopsprijs)
 te koop, in zeer goeden staat verkeerende werken:

Dr. J. J. DE HOLLANDER, Maleische Taal- en Letterkunde,
 (nieuw) f 5,33.

idem Oost-Indische Land- en Volken-
 kunde, 2 dl., (zoo goed als niet gebruikt) nieuw f 12,40.

Adres fr. br. lett. X Y, Boekhandel SASBURG, Naarden.

De Vier Dochters

VAN

RITMEESTER SCHIMMELMAN.

KOMISCHE ROMAN van A. VON WINTERFELD.

Deze Roman bevat 300 pagina's, is gedrukt met een heldere letter op mooi velin
 papier, en kost slechts 60 cts. ingenaaid of in keurigen Prachtband slechts 90 cts.

EEN BOEK OM TE LACHEN.

EEN ROMAN DIE ZIEKEN VROOLIJK MAAKT.

EEN DER MEEST DENKBARE KOMISCHE ROMANS.

Voorhanden in den Boekhandel van **J. WALTMAN JR.**
 Binnenwatersloot 33. -- Delft.

Heden verscheen:

DE OORLOG IN ZUID-AFRIKA.

EEN BESCHRIJVING

VAN

DR. W. VAN EVERDINGEN.

EERSTE TIJDVAK. — 11 OCTOBER 1899 — MAART 1900.

Met een inleidend woord van

DR. H. J. KIEWIET DE JONGE.

387 bladz. druks
 en 3 kaartjes.

Prijs ingenaaid f 1,90.
 „ gebonden „ 2,40.

Bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar.

J. WALTMAN JR.

Uitgever.